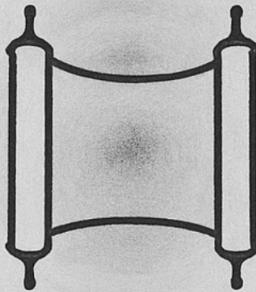

בס"ד

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד

לע"נ

אלטר חים בער בן זיסקינד אלכסנדר
Dedicated By:

ר' נחום אהרון & חייה
לייטש קאואסקי

To find more Maamarim and to dedicate one visit:

ChassidusNow.com

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד

Introduction

This profound discourse by the **Mitteler Rebbe (Rabbi Dovber Schneuri, 1773–1827)** explores the mystery of divine structure, particularly the interplay between **רצוא** (ascent/withdrawal) and **שוב** (return/emanation), and how this dynamic manifests in the Divine and in human experience. The Mitteler Rebbe, the son and successor of the Alter Rebbe, was known for his extremely analytical and expansive style of Chassidus. A central theme in this discourse is the distinction between processes that begin from below ascending upward (**מלמטה למעלה**) versus those descending from above downward (**מעלה למטה**). Through this framework, he tackles apparent contradictions in Divine behavior, time, creation, and the relationship between thought and speech. The maamar reaches its climax with the concept that in the future, time will become eternal through the elevation of Malchus, a transformation which reflects the feminine dimension surpassing the masculine—a core idea in Chassidus about the ultimate redemption.

Hear O Israel, Hashem is our God, Hashem is One — this

is the Higher Unity. And “Baruch Sheim Kevod Malchuso Le’olam Va’ed” refers to the Lower Unity. And now, in the time of exile, the Higher Unity is higher than the Lower Unity. But in the future to come, the Lower Unity will be higher than the Higher Unity —

As is written in the book Ohr HaChamah, p. 72b. And this is the meaning of “Le’olam Va’ed — Forever and Ever,” that it is eternal, as it is written: “Hashem will reign forever and ever,” “His kingdom is a kingdom of all worlds,” “It shall not change for eternity,” etc.

And to understand the explanation of the matter properly: behold, it is written, “And the Chayos (angels) would run and return,” that the vitality of the lower worlds is in the aspect of “Ratzo v’Shov” (running and returning). “Ratzo” is the withdrawal of vitality, and “Shov” is the extension of vitality.

By way of analogy, from my own flesh I see it: for we observe that in the soul of a person below, as it is enclothed in the body, there are in the heart two pulsations, and these are called the two pulsations of the heart.

One pulsation is the withdrawal of vitality, and the second is the extension of vitality — and through this is created the connection and bonding of the soul with the body.

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד הוא יחו"ע וברוך
שם כבוד מלכותו לעולם ונע' הוא יחו"ת ועכשוי
בעפה דגלוות יחו"ע גבורה מיהו"ת ולעתיד לבוא יהיה
יהו"ת גבורה מיהו"ע

וכמו באור היפה ע"ט ב', וזה לעולם ונע',
שהוא נצחי, כמו שchetob ה' יאלך לעולם ונע',
מלכותיה מלכות עולם די לא תשפני לעלמיין כו

ולקבין ביאור קרבנים היטיב, הנה כתוב והחיה
רצוא ושוב, שהחיות דשיק העולמות הוא בבחינת
רו"ש — רצוא הוא בבחינת הסטלקות החיות,
ושוב הוא בבחינת התפשטות החיות כו

עד זרך משל מברשי אזהה, שאנו רואים בונפש
האדם למשה בהתלבשותה בגוף, יש בלב בבחינת
שתי דפיקות ונקראים שתי דפיקין זלבא כו

דפיקה אחת הוא הסטלקות החיות, והשני הוא
התפשטות החיות, ועל ידי זה בא חיבור וקיים
הונפש בגוף.

Mitteler Rebbe
Parshas Va'eschanan
שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אֶחָד

And similarly is understood the matter Above — that the drawing of the Infinite Light into the worlds is through the dynamic of Ratzo v'Shov of Adam HaElyon, as it is written: “And on the throne was the likeness of the appearance of a man,” etc., and this is sufficient to the understanding.

And the matter is as is known, that in all created beings in the world — who are creations yesh me'ayin (something from nothing) — there are three dimensions: olam, shanah, and nefesh.

(And this is the meaning of what is written: “And Mount Sinai was all in smoke” — the word “עַשְׂנָה” [smoke] is an acronym for olam, shanah, nefesh, as is known.)

“Olam” refers to the material of the creation, like the physical substance of grass. “Nefesh” is the vitality that gives life to the grass — as our Sages said: “There is no blade of grass below that does not have a spiritual force above commanding it to grow.”

“Shanah” is the duration of its existence — meaning, the time the light remains connected to the vessel. As we see with our eyes, some grasses grow for half a year, others for longer, etc.

And similarly, these three dimensions are in man: “Olam” refers to the physical body, “Nefesh” is the soul that enlivens the body, and “Shanah” is the duration of the soul’s connection to the body — as it is written: “The days of our years are seventy years,” etc.

For from the soul’s side, man could live forever, and from the body’s side, he could not live even a moment. That he lives seventy years and no more is due to the soul’s connection with the body for a certain time — this is “Shanah,” a middle ground that connects light with vessel.

And the primary medium is the dynamic of Ratzo v'Shov in the heart, as mentioned above: for if there were only withdrawal, the vitality would be totally removed. And likewise, if there were only extension, one could not live even

וכמו כן יובן הרץ למעלה, שהמלשכות אור אין סוף בעולמות היא על ידי בחינת רוחו של אדם העליון, כמו שבטוב ועל הפסה קומות כמראה אולם וגוי ודי. **למבחן.**

והענין הוא כדי שבקול הנבראים שבעולם שנה ברואים יש מאיין יש ג' בחינות עולם שנ"ה נפ"ש

והוא מה שבטוב וקר סיני עשו — ע"ז ראיי
תבוחת עולם שנ"ה נפ"ש כו' כדי

עולם הוא חסר הנברא כמו חסר העשב, ונפש הוא חיות המה את העשב, והוא ממש אמרו ר' ל' אין לך עשב מלמטה כו

ושנה הוא זמן קיומו, דהיינו זמן התמורות הוא עם הבלתי כו' בראה בקש שיש עשבים שגוזלים. **חציאי שנה וויש שנגוזלים יומר כו**

וכמו כן ג' בחינות במקבב דהינו באדם — עולם הוא חסר הגוף, ונפש הוא נפש המה את הגוף, ושנה הוא זמן קיום הנפש בגוף, וכן שבטוב ימי שנותינו בהם שבעים שנה כו

כפי מצד הנפש היה כי עד עולם, ומצד הגוף לא היה כי אפילו רגע אחד, ומה שהוא כי שבעים שנה ולא יותר, הוא מצד התמורות הנפש בגוף על זמן מה, והוא בחינת שנה, דהיינו שהו ממשע ל才干 הואר. **בכלי כו**

ועיקר הממשע הוא רוח שבלב כב"ל, שאם היה הסתלקות בלבד — היה נסתלק החיות לגמרי, וכן אם היה התפשטות בלבד — לא היה כי אפילו רגע אחד. **ועל ידי שיש הסתלקות ואחר כן התפשטות**

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אֶחָד

a moment. But because there is withdrawal followed by extension, the soul is drawn into the body to be alive for seventy years, etc., and this is sufficient to the understanding.

And likewise, this can be understood regarding the matter of the “six thousand years that the world exists,” because it is known — the statement of the Zohar on the verse “For six days Hashem made...” — that since it is written “for six days” (בְּשֶׁשֶׁת), and not written “in six days” (בְּשֶׁשֶׁת), this implies that the six days themselves made the heavens and the earth.

And the six days are the six supernal days — that is, the six emotional attributes (Vav Ketzavot) of Atzilus — which govern and give life to the worlds of Beriah, Yetzirah, and Asiyah.

And as it is written: “For a thousand years in Your eyes are as a day that has passed,” meaning that the flow [of divine light] for one thousand years derives from one day of Atzilus.

And therefore our Sages of blessed memory said: the generation of Enosh was sustained by the kindness of the Holy One, blessed be He — because in the first thousand years, the divine flow was from the Chesed (Kindness) of Atzilus.

And therefore, even though there was idolatry (in that generation), they were successful, etc.

The second millennium derives from the Gevuros (Strengths) of the Holy One, blessed be He — and therefore it was during that time that the Flood occurred.

And the third millennium was a flow from Tiferes (Beauty) of Atzilus — and therefore the Torah was given in it, etc.

Until the sixth millennium, which is from the attribute of Yesod, etc., as is explained elsewhere at length.

And the drawing forth of the supernal attributes to enliven the worlds is through the aspect of Ratzo v'Shov (running and returning) —

as it is written: “A generation goes and a generation comes,” meaning that for a new generation to arrive, there must first be the aspect of withdrawal (histalkus) of the previous generation.

— נִמְשַׁך הַנֶּפֶש בָּגּוֹף לְהִיּוֹת חַי שְׁבָעִים שָׁנָה וּכְיָהִי לְמַבְין.

וכמו כן יובן זה בענין בשייטת אלפי שנינו דהוי עלפ"א בהיות כי ידוע מאמר הוזר על פסוק כי ששת ימים עשו כו' קמ[ד] פתיב כי ששת כו' ולא פתיב בששת — מפענעם שעשה ששת ימים הם עשו את השמים ואת הארץ

וּהַשְׁשָׁת יְמִים הֵם שִׁיתָא יוֹמִין עַילְאַיִן שָׁהַם וּק' דָאַצְּלִילּוֹת הַמְּנֻגָּים וּמְחִימָה אֶת הָעוֹלָמוֹת בִּי"ע כו

וכמו שכתוב כי אלף שנה בענין כיום אַתְמָול כי עבר — שעשה ששתה על אלף שנים נמשכת מיום אחד דאצלילות

ולכן אמרו ר"ל דורו של אנווש כי ניזנין בחסדו של הקדוש ברוך הוא לפי שקבע אלף שנה בראשונים כייתה ההמשכה מחסד דאצלילות כו

על כן אף שהיה עבודה זרה — כי מצלחיםכו

ואלף שנה כשבנית נמשכים מאבוורות של הקדוש ברוך הוא, ועל כן היה בו הפבול

ובאלף השלישי היה ההמשכה מתפארת דאצלילות, ולכן נבנה בו התורה כו

עד אלף השלישי והוא מבחן יסוד כו, כמו שכתוב במקומ אחר בארכיות

וההמשכה של מדות העליונות להחיות העולמות היא בבחינות רצוא ושוב

וכמו שכתוב דור הולך ודור בא — שבקדי שיבוא דור חדש — הוואך להיות בחינת הסתלקות לדור ש עבר

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אֶחָד

And there are also the three dimensions — Olam, Shanah, and Nefesh: “Olam” is the substance of all the worlds, “Nefesh” is the divine vitality that enlivens all the worlds, and “Shanah” is the time of the connection of the Infinite Light within the worlds —

as in the matter of our Sages’ statement: “The world shall exist for six thousand years, and one [thousand] shall be desolate,” etc.

And likewise, the matter can be understood regarding the aspect of the souls of Israel, that they arose in [His] thought, as is known.

And the explanation of the matter is that behold, there is thought and there is thought; there is will and there is will, etc.

For thought and will are essentially one and the same,

as it is written: “As he thought to do,” and the explanation is: as he wanted in his will, or as he thought in his thought, etc.

And the matter is that behold, there is the beginning of the thought, that is: the beginning of the will, and there is the end of the thought — which is the end of the will.

And this can be understood from the analogy of a physical building — that when there arises in a person’s general will the desire to build a building, or any other will —

still, in that general will there is not yet any specific form of how and what and how many rooms there will be in it — only a general desire to build a structure.

Therefore, this is called the beginning of thought — where it is still unknown and unrecognized how and what and in what manner it will be.

And this is [what is meant by] the end of thought, etc.

And seemingly, it would appear to say that the beginning of thought is not connected to the end of thought,

and proof to this is that it is possible for it to arise in a person’s will to build a building, yet it never comes to actual revelation to be built in practice — because the will was nullified in the essence of the soul.

ויש גם פון השליש בחינות עול"ם שנ"ה נפ"ש —
עולם הוא חסר של כל העולמות, נפש הוא חיota
אלין שמחיה את כל העולמות, ושנה הוא זמן
התמברות אור אין סוף בעולמות

בענין מארז"ל שיתא אלפי שנין בני עולם ומד דריוב
כו

וכמו כן יובן הענין בבחינת NAMES OF ISRAEL שעליו
במחשבת פידוע.

ובאיור הענין כי הנה אית מתחשבה ואית ממחשבה,
אית רצון ואית רצון כו

כממחשבה ורצון דבר אחד הוא ממש

וכמו שכתוב כאמור חשב לעשות, ופירוש: כאמור
רצאה בראצנו, או כאמור חשב במחשבתו כו

ובענין הוא כי הנה יש תחילת מחשבה — הנה
תחילת הרצון, וסוף דמחשבה — שהוא סוף
הרצון.

ויבן מפישל בנין גשמי, שכשעליה בראצנו הכללי
לבנות בנין או רצון אחר

עדין אין בראצנו פרטיא אוננים איך ומה וכמה דברים
זהה בו — רק רצון קללי לבנות בנין

על פון נקרא תחילת מחשבה, שבלחמי נזקע ונגער
איך ומה ובאייה אופן זהה

ונזהו סוף דמחשבה כו
ולכארה היה גראה לומר שאין שיק תחילת
מחשבה לסוף דמחשבה

וראיה לזה שיכول להיות שיעלה בראצנו לבנות בנין
אחד, ועל כל זאת אין בא בגילוי לבנות בפועל ממש,
מן שנהלת הרצון בעצמות הנפש

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אָחָד

And if so, it would seem from this that the beginning of thought is not at all connected to the end of thought.

However, in truth this is not so, for as is known: “The end is embedded in the beginning, and the beginning in the end,” etc.

And everything that exists in the end of thought was already initially present in the beginning of thought —

and so too in reverse — what was in the beginning of thought emerges and shines in the end of thought, etc., and this is sufficient for one who understands.

And this can also be understood from the analogy of an artist who wants to draw a blueprint —

that first, there arose in his will to make a drawing of the plan — but it is not yet known or recognizable how or what or in what manner the drawing will be.

This is the aspect of the beginning of thought — that is, the beginning of will.

And the end of thought is when it becomes known and recognizable in his will how and what the drawing will be, etc.

And the analogue from this, above, is understood by the one who contemplates: that it is the aspect of Kesser (the supernal crown), which is the intermediary between the Emanator and the emanated beings.

And within it are both: the lower aspect from within the Emanator, and the root and head of the emanated beings — (just like every intermediary that has both aspects — the aspect of the influencer and the aspect of the recipient, as with a messenger, etc.).

And as is known, that there are within it two partzufim (configurations): the aspect of Atik and the aspect of Arich.

The aspect of Atik is the lower aspect within the Emanator (and it is called “Atik” from the term “ma’atik harim” — the one who transfers mountains), etc.,

and the aspect of Arich is the root and head of the emanated beings.

And the concept is as explained above regarding the beginning of thought and the end of thought —

ואם כן נראה מזה שתקילת המחשבה אינה [שicket].
כל ל[סופה] דמחשבה.

אך באמת איןנו כן, וכנורע דגעוון תכלת בסוף וטוף.
בתחלה כן.

וכל מה שיש בסופה דמחשבה היה תחילת בתקילת
המחשבה.

וכו ליהיב — מה שהייתה בתקילת המחשבה בא
ומאייר בסופה דמחשבה כו', וזה למאייר.

ועוד יובן על דרכ משל מאוין שרווץ לצייר פלאן.

שתחלה עליה ברצונו לעשות צייר הפלאן — [אבל]
בלמי נזע ונperf איך ומה ובאייה אוף יהי צייר
הפלאן.

וזהו בוחינת תחילת המחשבה, דהיינו תחילת ברצון

וסופה דמחשבה הוא כשבנוך ונperf ברצונו איך ומה
ייה צייר כו.

והगמל מזה למטה יובן למשפכイル — שהוא בוחינת
כבר, הקמצע בין הפלאן לנטאים.

ויש בו מבחן בוחינתה שבעמאל, ושורש וראש
לנטאים.

וכמו כל ממצע שיש [בו] ב' בוחינות: בוחינת
(המשפכイル ובחינת האקלט, וכן שלייח כו)

וכיוון שיש [בו] ב' פרצופים: בוחינת עתיק ובחינת
אריך.

בחינת עתיק הוא בוחינה בוחינתה שבעמאל (ונקרא
עתיק מלשון המעתיק קריים) כו

ובוחינת אריך הוא שרש וראש לנטאים

ווחננו הוא כב"ל בתקילת המחשבה וסופה דמחשבה

Mitteler Rebbe
Parshas Va'eschanan
שָׁמַע יְשָׂרֵאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אֶחָד

that when it arose in His simple will to create worlds, at that point there was not yet in this will a distinction between the four worlds of Atzilus, Beriah, Yetzirah, and Asiyah.

And this is the beginning of thought.

And afterward it arose in His will — the particulars of the worlds — that the first world should be in the aspect of Atzilus, and then the world of Beriah, until the world of Asiyah.

And this is the end of thought.

And these are the two aspects of Atik and Arich that are in Kesser: the beginning of thought, which is the aspect of Atik — that is the lower aspect within the Emanator;

and the end of thought, which is the aspect of Arich — is the root and head of the emanated beings, as above, and this is sufficient for the understanding.

And behold, all of this is still within the essence of the will — even the end of thought is still the end of the will.

But there is yet another aspect of the end of thought — where specifically there is completed the primary fulfillment of the will from the beginning of thought.

And that is specifically at the end of action — for it is in the end of action that the essence and beginning of His will is fulfilled.

And this is the meaning of “the end is embedded in the beginning” specifically — and likewise, “the end of action is first in thought.”

And Above, this is the level of Ze'ir Anpin of Atzilus — which is the investment of lights in vessels,

and it is called “Ze'ir Anpin” (Small Face), because the light of the end of thought within the essential will and the end of action in actuality are truly one and the same —

only that in the aspect of the end of the will, the matter is in extension — and therefore it is called “Arich Anpin” (Long Face),

שְׁכַפְשָׁעָלָה בְּרַצּוֹן הַפְּשָׁוֹת לְבָרוֹא עֲולָמֹת — עָדִין
לֹא הָיָה בְּרַצּוֹן הָהָבֵדָה בְּחִנָּת הַתְּחִלּוֹת ד' עֲולָמֹת
אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יָצַרְתָּה עַשְׂיוֹת

וְזַהוּ תְּחִלָּת הַמִּקְשָׁבָה

וְאַחֲרָכֶה עַלְהָה בְּרַצּוֹן פְּרַטִּי הַעֲולָמֹת — שִׁיאִיה
עֲולָם קָרְאָשׁוֹן בְּחִנָּת אֲצִילוֹת, וְאַחֲרָכֶה עַלְמָם
הַבָּרִיאָה, עַד עֲולָם הַעֲשָׂיוֹת

וְזַהוּ סּוֹפָא דְמִקְשָׁבָה

וְהָיָה הַב' בְּחִנָּות עֲתִיק וְאַרְיךָ שִׁיאִישׁ בְּכֶתֶר —
שְׁתְּחִלָּת הַמִּקְשָׁבָה שַׁהְיָה בְּחִנָּת עֲתִיק — הַיָּא בְּחִנָּה
תְּחִתּוֹנָה שְׁבָמָאצִיל

וְסּוֹפָא דְמִקְשָׁבָה — שַׁהְיָה בְּחִנָּת אַרְיךָ — הַיָּא
שְׁרַשׁ וּרְאֵשׁ לְגַאֲצָלִים כְּפָ"ל, וְזַדְיָ לְמַבְזֵן.

וְהַנֶּה בְּלָזֶה הָוּא בְּעַצְם הַרְצֹן עָדִין, וְאַפְלָוּ סּוֹפָא
דְמִקְשָׁבָה — עָדִין הָוּא סּוֹפָה הַרְצֹן.

וְיֵשׁ עַד בְּחִנָּת סּוֹפָא דְמִקְשָׁבָה, אֲשֶׁר שְׁם נִשְׁלָם
דָּוָקָא עַקְרָבְלִימֹת הַרְצֹן שֶׁל תְּחִילָת הַמִּקְשָׁבָה

וְהָיָה בְּסּוֹפָה מִעְשָׂה דָּוָקָא, שְׁבָסּוֹפָה מִעְשָׂה דָּוָקָא נִשְׁלָם
עַקְרָבְלִימֹת רְצֹנוֹ

וְזַהוּ נְעֹזֵז תְּכִלָּה בְּסּוֹפָה דָּוָקָא, וְכֵנוּ “סּוֹפָה מִעְשָׂה
בְּמִקְשָׁבָה תְּחִלָּה”

וְלִמְעָלָה — הָוּא בְּחִנָּת זָעִיר אַנְפִּין דְאֲצִילוֹת, שַׁהְיָה
הַתְּלִבְשִׁית אֲזֹרֶת בְּכָלִים

וְנִקְרָא בְּשֵׁם זָעִיר אַנְפִּין, כִּי הָאָזְרָה דָסּוֹפָא דְמִקְשָׁבָה
שְׁבָעָצָם הַרְצֹן, וְסּוֹפָה מִעְשָׂה בְּפַעַל מִפְשֵׁש — דָבָר
אֶחָד הָוּא מִפְשֵׁש

רַק שְׁבָבְחִנָּת סּוֹפָה הַרְצֹן — שֶׁם הָוּא הַעֲנִינוּ
בְּאֲרִיכָות, וְעַל כֵּן נִקְרָא אַרְיךָ אַנְפִּין

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אָחָד

while in the aspect of the end of action in actuality, there the matter is in contraction — and therefore it is called “Ze’er Anpin.”

Just like an artist who draws on paper a map of a land — he draws, for example, a river — whose length is, say, seventy parasangs — by drawing a small line, and the end of action and the end of the will are truly one and the same —

only that in the end of the will, the river was in the aspect of extension — seventy parasangs — while in the end of action it is marked with a small line, etc.

And so too can the matter be understood above in the level of Arich Anpin and Ze’er Anpin of Atzilus: that the level of Arich Anpin — which is the end of thought, meaning the end of the will —

and the level of Ze’er Anpin of Atzilus — which is the end of action in actuality, the investment of lights in vessels — are truly one and the same,

only that in Arich Anpin, there it is the Divine will to enliven the worlds in the aspect of extension —

while in Ze’er Anpin of Atzilus, there it is in contraction, etc., and this is sufficient for the understanding.

And both levels — the beginning of thought and the end of thought — are the dynamic of ratzo v’shov mentioned above, which is the intermediary between the Essence of the Infinite Light and the worlds,

and as mentioned above that the level of Kesser is the intermediary between the Emanator and the emanated beings, and this has been explained at length, and this is sufficient for the understanding.

And behold, this applies specifically from below to above — the aspect of **Ratzo** — meaning: first comes withdrawal, and afterwards the aspect of **Shov**, meaning: extension.

וכו בבחינת סוף מעשה בפועל ממש — שם הענין בקצירות, ועל כן נקרא בשם זעיר אנפי

וכמו אומן המצייר על הניר מפת הארץ
שמציר איזה נהר — שמשה הנהר שבאים פרסאות
וכדומה — בציור קו קפוץ

וסוף המעשה עם סוף הרצון דבר אחד הוא ממש
רק שבסוף הרצון — שם היה הנהר בבחינת
אריכות, כמו שבאים פרסאות, ובסוף המעשה —
שם הנהר באיזון קו קפוץ כו

וכמו כן ייבנו הדבר למעלה בבחינת אריך אנפי,
וזעיר אנפי דאצליות — שבחינת אריך אנפי,
שהוא סופא דמחשכה — רחינו סוף הנהר

ובבחינת זעיר אנפי דאצליות — שהוא סוף מעשה
בפועל ממש, התלבשות אורות בכלים — דבר אחד
הוא ממש

רק שבריך אנפי — שם הוא הנהר החקי
להחיות קעולמות בבחינת אריכות
ובזעיר אנפי דאצליות — שם הוא בקצרות כו, וכי
למבחן

וב' הבחינות — הימילת המחשכה וסופא דמחשכה
— הוא בבחינת רצוא ושוב ה"ל, שהוא בבחינת
ממש בין עצמות אור אין סוף לעולמות

וכנ"ל שבחינת כתר הוא ממש בין המאצל
למאצלים וכנ"ל באריכות, וכי למבחן

זה וזה דוקא ממש למעלה — בבחינת הנהר
דרכינו הסתלקות קודם, ואחר כה בבחינת השוב
רכינו התפשטות

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שָׁמַע יְשָׂרֵאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אֶחָד

But from above to below — where there is also an aspect of withdrawal and extension in the two breaths through the nostrils (called *Terei Parshkei de-Chotma*, etc.) — it is the opposite: first comes extension and afterwards withdrawal.

And it is known that from above to below it is *Mati v'lo Mati* — that first comes **Mati** (extension), and then **Lo Mati** (withdrawal), etc.

And if so, seemingly this raises a strong difficulty: is it not written, “In the image of Elokim He made man,” and “Let us make man in our image, in our likeness,” etc.?

But according to the above, it is the reverse: for above it is *Mati v'lo Mati* — first extension, then withdrawal — and from below to above it is the opposite.

And if so, how is man truly in the image of Elokim, etc.?

And we must also understand another matter — the concept of *Isarusa d'Letata* (arousal from below), which arouses *Isarusa d'Le'ela* (arousal from above).

That according to the form of the raising of *Mayin Nukvin* (feminine waters — human arousal), in that same manner will be the drawing down of *Mayin Duchrin* (masculine waters — divine response).

And as is known, “Spirit calls forth spirit, and draws forth spirit,” meaning exactly in the same form.

And as it is written, “If he turns his heart to Him...”

But according to what was explained above — that the aspect of **Ratzo** below causes the aspect of **Mati** above, and the aspect of **Shov** below causes **Lo Mati** above —

then it turns out that the arousal from below causes the drawing down from above in the *opposite* of its own form of *Mayin Nukvin*!?

Additionally, we must explain what was explained above — that above, the order is *Mati v'lo Mati*.

אבל מלמעלה למטה — שיש גם פ"ח בcheinת הסתלקות והתפשות בשתי נשמות ש"בא", ונזכרנו פירין פרדשקי דוחזמא כו' — אבל הוא בהפ"ה: בפתחילה התפשות ואחר כה הסתלקות.

וכידוע מלמעלה למטה — הוא מול"מ: בפתחילה מט', ואחר כה ולא מט' כו.

ואם כו — לאורה יוקש קשיא עצומה: רקלא נאמר "בצלם אלקים עשה את האדם" וכן "נעשה אדם בצלמנו בצלמותנו" כו.

ולפי הפ"ל — הוא בהפ"ה: מלמעלה הוא מול"מ — בפתחילה התפשות ואחר כה הסתלקות, ומלה מה למעלה הוא בהפ"ה זה?

ואם כו — קיאה הוא בצלם אלקים כו?

ועוד צריך להבין עננו אחר — באתערותא דלטפה, שמעוררת אתערותא דלעילא

שלפי און הצעלה מ"ז — באותו און יהיה המשכה מ"ז,

וכמביואר דרומ איתי רוח ואמשיך רוח — כמו,

וכמו שכתבו “אם ישב אליו לבו” כו

ולפי הסבירו — שבחינת הרצוא מלמטה יגרם בcheinת מט' דלעילא, ובcheinת השוב מלמעלה יגרם בcheinת לא מט' דלעילא כו

נמ"א הטעירות דלטפה גורמת הקשכה מלעילא?! בהפ"ה עצלה מ"ז שלו

ועוד צריך לזכור מה שסבירו — מלמעלה הוא בcheinת מול"מ

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שָׁמַע יְשָׂרֵאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אָחָד

But is it not known from the words of our Sages, that initially it arose in [His] thought to create the world with the attribute of judgment — which is the aspect of withdrawal?

He saw that the world could not endure — so He combined with it the attribute of mercy, which is the aspect of extension.

And likewise: “First darkness, then light,” etc. — darkness is the aspect of withdrawal, and light is the aspect of extension.

And so too: “He reveals deep things from within darkness” — all of which implies that even above, there is also a pattern of **Ratzo v'Shov**, where first is withdrawal and afterwards extension, etc.

And in order to resolve and understand all of the above well, we must first preface the verse: “Who forms light and creates darkness,” etc.

And seemingly, it is very wondrous: is not light far superior to darkness?

As it is written: “And God saw the light, that it was good” — which implies that darkness is *not* good.

If so, it should have said: “Who creates light and forms darkness”!

And as is known, the World of Beriah is much higher than the World of Yetzirah — so why does it say “Yotzer Or” (forming light) and “Borei Choshech” (creating darkness)? Isn’t that the reverse?

But the explanation is: the meaning of “darkness” is the **prevention of light**,

as it is written: “Darkness was around Him” — that is, the concept of *withdrawal*, meaning: total absence of expansion.

And the meaning is *not* that the withdrawal is **for the sake of** a future extension —

(as in the analogy of a teacher transmitting intellect to his student, where he withdraws his inner mind so that he can extend and transmit intellect in proportion to the receiver’s capacity — in which case the withdrawal is for the sake of the later extension).

וְהִלְאָ יְדַעַת מָרְדוֹן יְלִיל — שְׁבִתְחַלָּה עַלְמָה בְּמַחְשָׁבָה
לְבָרוֹא בְּמִזְרָת הַדָּין, שֶׁהוּא עַבְנֵן הַסְּמִלְקָוֹת

רְאֵה שָׁאֵין הַעוֹלָם מַתְקִים — שִׁיטָּר בָּה מִזְרָת
הַרְחָמִים, שֶׁהוּא עַבְנֵן הַתְּפִשְׁטוֹת

וְכֹן “בְּרִישָׁא חַשּׁוֹכָא וְבָרוֹא חַשְׁקָא” כו' — חַשּׁוֹכָא
הַוְאָ עַבְנֵן הַסְּמִלְקָוֹת, וְבָרוֹא הַוְאָ עַבְנֵן הַתְּפִשְׁטוֹת

וְכֹן “מְגַלָּה עַמְקֹות מִנֵּי חַשְׁקָה” — מְפַלֵּה מִזְמָעָה
דְּלָמָעָה הַוְאָ גַם כֵּן בְּדָרְךָ רְצֹא וְשׁוֹבָב: בְּתַחַלָּה
הַסְּמִלְקָוֹת, וְאַחֲרֵי כֵּה הַתְּפִשְׁטוֹת כֹּו

וְכֹדֵי לְתַרְץָן וְלְבָכֵן אֶת כָּל הַפְּנִיל הַיְּתִיב, יִשְׁלַׁחְתִּים
. מָה שְׁכַתּוֹב: יֹצֵר אֹור וּבָרוֹא חַשְׁקָה כֹּו

וְלְכֹאָרָה יְפָלָא מַאֲד — הַלְאָ אֹור הַוְאָ לְמַעַלָּה כְּרָבָה
מִן הַחַשְׁקָה,

וְכֹמֹ שְׁכַתּוֹב: וַיַּאֲרֵא אֱלֹקִים אֶת הָאֹור כִּי טֹב —
מְפַלֵּל חַשְׁקָה לֹא טֹב הַוְאָ

וְאִם כֵּן — קַיָּה לוּ לֹזֶר: בָּרוֹא אֹור וּיֹצֵר חַשְׁקָה!

וְקִידּוֹעַ שְׁעוֹלָם הַבְּרִיאָה [הַוְאָ] אַבּוֹתָה כָּרְבָּה מַעֲולָם
הַיְּצִירָה — וְלֹאָה אָמַר יֹצֵר אֹור וּבָרוֹא חַשְׁקָה, הַלְאָ
נִשְׁפַּךְ הַוְאָ?

אַכְלֵל הַעֲבָדָה הַוְאָ: דְּפִירּוּשׁ חַשְׁקָה הַוְאָ מִנִּיעָתָה אֹור

כָּמו שְׁכַתּוֹב: וְחַשְׁכַתּוֹב בְּעֵדִי — שֶׁהוּא עַבְנֵן הַסְּמִלְקָוֹת,
הַהִינְנוּ: הַעֲדָר הַתְּפִשְׁטוֹת לְגַמְרֵי

וְאַוְן הַפִּירּוּשׁ דְּהַסְּמִלְקָוֹת הַיְּאָ בְּשִׁבְיל הַתְּפִשְׁטוֹת
שָׁאַחֲרֵי כֵּה

וְכִדְמִיוֹן הַרְבָּה שְׁמַשְׁפִּיעַ שְׁכָל לְתַלְמִידָיו — שְׁמַסְלִיק
אֶת פְּנִימִיּוֹת הַשְּׁכָל כְּדִי שְׁוֹכֵל לְהַמְשִׁיךְ וּלְהַתְּפִשְׁטַת
שְׁכָלׁוּ לְפִי עַרְךָ קְבָלָת כָּלִי הַמְּקַבֵּל, שֶׁהַסְּמִלְקָוֹת הַוְאָ
(בְּשִׁבְיל הַתְּפִשְׁטוֹת שָׁאַחֲרֵי כֵּה

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שָׁמַע יְשָׂרֵאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אֶחָד

For if so, the essential focus would be the extension — and according to that, it should have said “Who creates light and forms darkness” as mentioned above.

Rather, the withdrawal is a withdrawal in His **Essence**, with no connection at all to extension.

Only afterwards does this withdrawal *transform* into being for the sake of extension.

(And this is the meaning of: “First darkness, and then light” — *and then* meaning that the darkness itself becomes transformed into being for the sake of light.

And likewise, this is the explanation of the verse “He reveals deep things from within darkness,” as mentioned above — and this is sufficient for one who understands.)

And therefore it says: “Who forms light and creates darkness,” because darkness is the withdrawal within the **Essence** of the Emanator — a withdrawal that has no connection whatsoever to extension —

and it is **higher in level** than the later aspect, which is the light, etc. — and this is sufficient for one who understands.

And to understand the explanation of these matters well, behold it will be understood through the analogy of thought and speech in the soul of man below: that speech receives from thought —

for whatever one speaks was already in his thought, and even while he speaks, he is thinking how and what to say.

And seemingly, this is very wondrous — for thought and speech are essentially distinct and opposite from one another, from one end to the other.

For the essential nature of thought is specifically in its concealedness, without revealing to another —

like when a person is absorbed in thought about some matter, he will not influence another person at all — (in Yiddish: “he carries the thought within himself,” etc.).

And the nature of speech is specifically about revelation to another, etc.

דָּם כֹּו — עַקְרַב הַפְּנִינה הִיא הַהַתְּפִשְׁתּוֹת, וְעַל פִּי זֶה
קָנָה לוֹ לֹוּמָר בְּזַרְא אָזָר וַיַּצֵּר חַשָּׁךְ כְּפָ"ל

אַלְאָ — הַהַסְתְּלִיקּוֹת הַוְא הַסְתְּלִיקּוֹת בְּעַצְמוֹתָו, שָׁאוֹן
שִׁיכּוֹת בּוֹ כָּל לְבַחִינַת הַשְּׁפָעָה

רַק שָׁאַמְרַכְּ — מִתְהַפֵּךְ הַהַסְתְּלִיקּוֹת לְהִיּוֹת בְּשִׁבְיל
הַהַתְּפִשְׁתּוֹת

וְזֶהוּ: בְּרִיאָה חַשּׁוּכָא וְהַדָּר נְהֹרָא — פִּירּוּשׁ: [הַדָּר]
— שַׁחַחַשְׁךְ גּוֹפָא מִתְהַפֵּךְ לְהִיּוֹת בְּשִׁבְיל נְהֹרָא

וְכוֹ פִּירּוּשׁ מֵהַשְּׁפָתּוֹבָ: “מְגַלָּה עַמְקּוֹת מַנֵּי חַשָּׁךְ”
(כְּנֶל, וְזַי לְמַבְּנֵי).

וְעַל כֹּו אָמָר: יַצֵּר אָזָר וּבְזַרְא חַשָּׁךְ — שַׁחַחַשְׁךְ הַוְא
הַהַסְתְּלִיקּוֹת שְׁבָעַצְמוֹת הַמְּשִׁפְיעַ — שַׁהְיָא הַסְתְּלִיקּוֹת
שָׁאוֹנָה שִׁיכּוֹת כָּל לְבַחִינַת הַהַתְּפִשְׁתּוֹת

וְהַיָּא גְּבוֹהָ בְּמָעָלָה מִבְּחִינַת אַחֲרַכְּ — שַׁהְוָא קָאָזָר
כּוֹ, וְזַי לְמַבְּנֵי.

וְלַכְּבִּין בְּיַאֲוֹר הַקְּבָרִים הַיְּטִיב — הַנְּהָה יַבְּנֵן עַל ذְּרָךְ
מַשְׁלֵל מִמְּחַשְׁבָּה וְדִיבּוּר בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם לְמַטָּה —
שַׁהְדִּיבּוּר מַקְבֵּל מִן הַמִּחְשָׁבָה

כִּי מֵהַשְׁמַדְבֵּר — כָּבֵר הַיָּה בְּמִחְשָׁבָתוֹ, וְגַם בְּעֵית
שַׁמְּדִיבּוּר — מַחְשֵׁב אֵיךְ וּמָה לְזַבֵּר
וּלְכָאָזָר — יַפְּלָא מָאָז: שַׁחַר הַמִּחְשָׁבָה וְהַדִּיבּוּר
הַמִּהוּתוֹת נְבָקְלִים וּמְפַכִּים זוּ מִזָּה — מִן הַקָּאָזָה
אֶל הַקָּאָזָה.

כִּי עַיְקָר מִזְוֹת הַמִּחְשָׁבָה — הַוָּא דְּזַקָּא בְּסִתְיּוֹתָה,
מְבָלִי שִׁתְּגַלֵּה לְמַקְבֵּל

כִּמוּ כְּשַׁעַרְיוֹד הָאָדָם בְּמִחְשָׁבָתוֹ בְּאֵיזָה עַנְנָן — לְאָ
יְשִׁפְעַי אָזָה כָּל לְמַקְבֵּל (כְּלֹעַ"ז): דַעַר פָּאַרְטָרָאָגָט
(פָּוּן דַעַר מִחְשָׁבָה פָּאַר זַיְה כֹּו).

וּמִזְוֹת הַדִּיבּוּר — הַוָּא דְּזַקָּא הַגִּילְוִי לְזַוְּלָתוֹ כֹּו.

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אֶחָד

If so, how can the nature of speech come from thought, after they are utterly opposite from one another?

But the matter is as explained above regarding darkness, etc. — that the essential nature of thought is inherently concealed and is not related at all to the recipient, etc.

Only that afterwards it *transforms* into becoming a source for speech —

(as is known, that the upper part of thought is called “concealed thought,” and the lower part of thought becomes enclothed in speech — and is called the “heels of Leah” that enter the “head of Rachel,” etc.).

And based on this, we can also understand the matter of the beginning of thought and the end of thought.

For there too, seemingly, the above difficulty arises — for the beginning of thought and the end of thought are absolute opposites — the beginning of thought has no relevance to the recipient at all, for it is the lower aspect of the Emanator, while the end of thought is the source and root of the emanated beings.

If so, how can the end of thought come from the beginning of thought, after they are in absolute opposition?

But the matter is that the essential nature of the beginning of thought is not at all related to the recipient, for it is a withdrawal in the essence of the influencer —

only that it later *transforms* to become a source and root for the end of thought, as explained above.

And likewise, the matter is understood above to the contemplative thinker — that is why it says: “Who forms light and creates darkness,” as explained above — and this is sufficient for the understanding.

And from here, it is now well settled — the meaning of what is written: “In the image of Elokim He made man,” and likewise, “Let us make man in Our image, after Our likeness,” etc.

ואם כן — איך ימצא מהות הדיבור מן המתחשבה,
אחרי שהם הפקים מן הkaza אל הkaza?

אבל הצענו — כפ"ל בענינו החשך כו': שעצם מהות המתחשבה — היא בבחינה סתויה בעצם, ואני שיכת בכל למקבל כו

רק שמתה הפקת אחר פ"ה — להיות מקור לדיבור

כידוע: זה ל� כלין שבחמ"שכה — הוא מתחשבה סתימאה, וחילק התחthon שבמ"שכה — מתלבש בדיבור, ונראה “עקב לאה” הנקנים “ראש רחל” כו).

ועל פי זה — יובן גם כן בענינו תחילת המתחשבה וסתופה דמ"שכה

כפי גם שם — לך אורה יוקש הצעיא כפ"ל כי תחילת המתחשבה וסתופה דמ"שכה — הוא בתכלית הפה, והפק שפת הילה מהתחthonה שבמאציל היא בבחינה תחthonה שבמאציל

וסתופה דמ"שכה — הוא המקור והשרש לאנשים

ואם כן — איך יהנה סופא דמ"שכה מתחילה המתחשבה, אחריו שהוא בתכלית הפה?

אבל הצענו הוא: שעצם מהות תחילת המתחשבה — אינה שיכת כלל למקבל, כי היא הסתלקות שעצם המחשע

רק שאחר פ"ה — מתחפקת להיות מקור ושרש לסתופה דמ"שכה כפ"ל.

וכמו כן יובן הדבר למללה למשכיל —ועל כן אמר יוצר אור ובורא חשך כפ"ל, ודי למבין.

ומעתה יחישב שפир מה שפתוח: באולם אלקים עשה את האדם, וכן: נעשה אדם בצלמנו כדמותנו כו.

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד

That in truth, man was made in the image of Elokim — for just as above there is an aspect of withdrawal (which is a withdrawal within the essence of the influencer), which is much higher than the extension that follows afterwards, as explained above — so too it is stated regarding the lower man, that his vitality is [in the form of] **Ratzo v'Shov**.

(And what is explained in the *Sefer HaKabbalah*, that above it is *Mati v'lo Mati* — that refers to the state **after** the transformation of the withdrawal into a withdrawal **for** the sake of extension, etc.)

And with this, it will also be well understood — the concept of raising *Mayin Nukvin* (feminine waters) that causes the drawing of *Mayin Duchrin* (masculine waters) in the very same manner: “Spirit calls forth spirit,” etc.

Since it is known — the rule that “all returning light (Ohr Chozer) returns to its original source,” etc.

Therefore, when *Mayin Nukvin* are elevated in the aspect of **Ratzo** (yearning ascent), this arouses the aspect of withdrawal within the very Essence of the Emanator;

and in the aspect of **Shov** from below — which is the extension that follows the withdrawal within the essence (which is the First *Tzimtzum* and the *Reshimu-Kav* as explained in *Eitz Chayim*).

And this is the meaning of: “*Shema Yisrael, Havayah Elokeinu, Havayah Echad*” — for Yisrael rose in [His] thought, that is, in the beginning of thought,

and they draw down the unity of “*Havayah Elokeinu Havayah*,” etc. — the first “*Havayah*” is the beginning of thought,

and the second “*Havayah*” is the end of thought, and “*Elokeinu*” is the aspect of *Tzimtzum* that separates between the two names.

And this is the essence of contemplation: to understand how “*Havayah Elokeinu* [is] *Havayah Echad*” — for the end is embedded in the beginning, and the beginning in the end.

, שבאמת נעשה אדם בצלם אלקים

כפי כמו שיש למללה בבחינת הסתלקות (שהוא הסתלקות שבעצם הפשיף

שהוא גבורה הרבה מההתפשטות שאחר כך כפ"ל

כון נאמר באדם הפתחותו, והחיה — רצוא ונשוב

ומה שמאיר בספר הקבלה של מללה הוא בבחינת מול"ם — הוא אתני התהיפות הסתלקות להיותם הסמלות בשבייל התפשטות כו

ובזה יובנו היטב גם כו ענן הצלאת מ"ז — שגורם מהמשכת מ"ד באוטו אף מפש' רוח אמתי רוח כו

ביהיות כי נודע הקבל: דכל אור הזיר לקדמותו הוא הזיר כו

ועל כו — בבחינת מ"ז בבחינת רצוא והצעלה; — מעורר בבחינת הסתלקות שבעצמות הפשיף

ובבחינת השוב דלמטה — שהוא ענן התפשטות שאתני הסתלקות שבעצמות (שהוא מצומם קראשון) ומוקם פניו — הקברא בעז חיים

ונזה ענן: **שמע ישראל, ה' אלקינו, ה' אחד** — כי, **ישראל עלו במקשלה, וליינו בתקילת המqusלה**

וקם ממשיכים להיות ה' אלקינו ה' כו, ה' קראשון, — הוא הוא תקילת המqusלה

וה' קשני — הוא סוף דqusלה, ואלקיינו — הוא בבחינת מצומם המפסיק בין שני קניות כו

ונזה כל עקר ענן התפוננות: לחייב איזה מה אלקיינו (הוא) ה' אחד — כי נועז תכלו בתקלתו. בסופו בתקלתו

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אֶחָד

And as explained above in the analogy of the beginning of thought and the end of thought — that the primary fulfillment of the beginning of thought is completed only in the end of action in actuality, as it is written: “The end of deed is [rooted] in the first thought,” as explained above — and this is sufficient for the understanding.

And behold, in the future, the Lower Unity (Yichuda Tata'ah) will be higher than the Higher Unity (Yichuda Ilah'ah), etc., as in the verse “A woman of valor” (see *Etz Chaim* 72b) and “The female will surround the male.”

And therefore it is written: “Hashem will reign forever and ever,” and “His kingdom is an everlasting kingdom which will not change for all eternity,” etc.

And the explanation of the matter is by first explaining the concept of time — what it is.

(And as is known, that the Lower Unity (Yichuda Tata'ah) is the source of time, etc.)

For behold, in time there are three aspects: past, present, and future — that is: “He was, He is, and He will be.”

For in time there exists what has already passed, what will be in the future, and what is in the present, etc.

And there is a source for time, and in that source the past, present, and future are included —

however, it is still not **true integration** — and therefore it is considered the source and root of time,

for from it extend and branch out the three aspects in complete division, and this is called “the order of time.”

And there is yet another level, which is higher even than the “order of time” —

and there the past, present, and future are included as **one** — with no differentiation at all between them,

and they are integrated there in true unity, because it is much higher than the concept of time, as explained above.

וכפ"ל בפשט בתחילה המקשכה וסופה דמקשכה שעקר שלימות תחילת המקשכה — נשלם דוקא בסוף מעשה בפועל ממש, כמו שפטוב: סוף מעשה במקשכה תחלה כפ"ל, כדי לPLAIN.

והנה לעתיד לבוא יהנה יחו"ת גבורה מיחו"ע כו', אשת חיל ע"ט ב', נקבה תסובב גבר.

ועל כן כתוב: ה' ימלך לעולם ועד, מלכויות מלכויות. עולם די לא תשנני לעלמיון כו.

וביאור העניין — בקדושים בחינת זמן מהו

ויצידוע יחו"ת — הוא מקור הזמן כו).

דינה בזמן יש ג' בחינות: עבר, הווה, ועתיד — (זהו: קיה, הווה, ויהנה).

כי בזמן יש מה שיבר עבר, ומה שיהנה לעתיד, ומה שהוא הנהו כו.

ויש מקור לזמן, ושם כלולים: קיה, הווה, ויהנה

אבל מכל מקום — אין הנסיבות אמתית, ועל כן,

כי מADIO יתפשת ויסתער הג' בחינות בהתחזקות. גמור, ונגרא סדר הזמן.

ויש עוד בחינה אתרת, שהיא למעלה אף מבחינת סדר הזמן,

ושם כלולים: קיה, הווה, ויהנה — כאחד ממש, בלאי, שימצא חלוק ביןיהם כלל,

וכולים שם בהנסיבות אמתית, להיווט קרבה. למעלה מבחינת זמן כפ"ל.

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אָחָד

And this can be understood through the analogy of thought and speech: in speech there is past, present, and future — what was spoken already, what is being spoken now, and what will be spoken afterwards.

And it is known that speech receives from thought, and also within thought there are these three aspects — what one has thought already, what one is thinking now, and what one will think later.

And there is another root and source to both thought and speech — which are the emotions of the heart, (as it is written, “The world is built with kindness” — meaning the essential building of the worlds comes from the emotions in the heart),

and there the past, present, and future are included as one in integration — and this is called the *source* and *order* of time. Even though in the emotions of the heart the past, present, and future are included — nevertheless, it is only the root and source for the differentiation of time as it appears in thought and speech, etc.

And there is yet a level “higher than the highest” — where it is **not possible at all** to speak of the three aspects of time, even in integrated form as it is in the emotions of the heart — rather it is far higher than the concept of time — even higher than the *source* of time — and this is sufficient for the understanding.

And behold, now (in our present world), what radiates within time comes from the *source* of time, which is the *order* of time —

and therefore time appears divided into three distinct aspects: “He was, He is, and He will be.”

But in the future, when Malchus will be elevated into Atzmos (Essence) —

(and as is known from *Etz Chaim* 72b, etc.) — which is far higher than the concept of time —

then there will shine within time something from **beyond** time — until time itself will become **eternal**.

וירובו על קרה משל ממחשכה ודבר — שבדבור ייש עבר, תהה, ועתיד: מה שדיבר כבר, ומה שמדובר בעשׂו, ומה שידיבר לבסוף.

וידעו שהדיבור מקבל מזו המחשכה, וגם במחשכה יש ה' בחרינות: מה שחשב כבר, ומה שחוש עכשו, ומה שיחשב לבסוף.

ויש עוד מקור ושורש למחשכה והדיבור — והוא, המדות שבלב,

וכמו שכתבו: כי אמרתי עולם חד יבנה — (שער), (בנין העולם הוא ממדות שבלב

ושם פול: קהה, תהה, ויהה — כאחד, בהתקלויות, ונראה: מקור וסדר הזמן.

שנהם שמדות שבלב כולן הערך, החהה, והעתיד כו — אבל מכל מקום הוא רק שרש ומוקור שלהתכלויות ה' מלבדו שבעמץ' השם לא יתקן כלל לזמן,

ויש עוד: גב' מעל גב' — ששם לא יתקן כלל לזמן ה' בחרינות שזמן, אפלו בהתקלויות, כמו במדות 'שבלב כו

אלא הוא למעלה הרבה מבחן זמן כו, ואפלו מוקור זמן כו, וכי למבין.

והנה עתה — מאיר בזמן מוקור הזמן, שהוא סדר 'זמן כו.

ועל פן בא בהתקלויות ה' בחרינות: קהה, תהה, ויהה.

אבל לעתיד לבוא — שתהנה עליה למלכיות בעצמות,

וכידוע מא"ח ע"ט ב' כו) — שהייא למעלה הרבה, 'מבחן זמן כו,

על פן זAIR מלמעלה מזמן בתוך הזמן — עד שהזמן ייה נצח.

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הִי אֶל-קְרִינוֹ הִי אָחָד

And therefore it is written: “His kingdom is an everlasting kingdom, which will not change for all eternity,” etc.

And this is [the meaning of] “This month shall be for you the head of months; it is the first for you of the months of the year,”

for there is a disagreement in the Gemara whether the world was created in Tishrei or in Nissan,

and the halacha follows the opinion that the world was created in Tishrei —

but the redemption will be in Nissan, as our Sages say: “In Nissan they were redeemed, and in Nissan they will be destined to be redeemed,” etc.

And the matter is [explained as follows]: there are six masculine months and six feminine months —

the six months from Tishrei to Adar are the six masculine months,

and the six months from Nissan to Elul are the six feminine months —

and therefore the redemption will be in Nissan specifically, which is the concept of the elevation of the feminine/Malchus, etc., as is known.

And this is [the meaning of] “This month shall be for you,” etc. — meaning, that the renewal will be from **above** time, within time —

and this is “for you” — meaning for the collective of the Jewish People, which is the aspect of Malchus,

it is from Nissan, which is the aspect of the “skull” (Galgalta) of the feminine,

and this is [the meaning of] “This month shall be for you,” etc., “it is the first for you of the months of the year,” etc.

And through this, the time of the future will be an eternal time, that will never be interrupted — etc., as mentioned above, and this is sufficient for understanding.

NOTE Summary

The discourse begins by exploring the difference between the soul's experience of *ratzoh v'shov* (ebb and flow) and the Divine emanation of *mati v'la mati* (reaching and not reaching). In human

ונעל פ"נ כתוב: מלכומתיה מלכומת עולם ד' לא תשפני
לע"ל מין כו

ונזהו: החדש הנה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם
לחדש השנה,

כפי יש פלאגפא בגמרא אם בתשרי נברא העולם או
בנישן נברא העולם

ונחלה כמאן דאמר שבטשרי נברא העולם

אבל האגלה תהיה בניין, כמאמר ר"ל: בניין
בניין, ובבניין עתידין לה[גאל כו

ונען הוא: שיש שש חדשים דרכורא ושותה
months דנווקבא

ששה חדשים שמתשרי עד אדר — הם ששה
months דרכורא,

וששה חדשים שמנישן עד אלול — הם ששה
months דנווקבא

ונעל פ"נ תהיה האגלה בניין דווקא, שהוא עניין עליות
המלכות כו', בנווע

ונזהו: החדש הנה לכם כו' — פירוש: שיהיה
ההתמורות מלמעלה מזמנם בתוך זמנו

ונזהו: לכם — פירוש: לכללות נשמת ישראל, שהוא
בחינת מלכות,

הוא מביסן, שהוא בחינת גלגולתא דנווקבא

ונזהו: החדש הנה לכם כו', ראשון הוא לכם לחדש
השנה כו

ונעל י"ד זה — יהה זמנו דלעמיד — זמן נאחי שלא
יופסק לעולם כו', וכן לדמיון, וזה למבין

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הִי אֱלֹקֵינוּ הִי אֶחָד

divine service, **רציא** precedes—**שוב**—we first experience yearning and ascent, then return and expression. But from above downward, the Divine pattern begins with **התפשות** (emanation) and only afterward comes **הסתלקות** (withdrawal), as seen in the structure of Divine breath and the flow of energy through the Sefiros.

This seeming contradiction poses a theological difficulty: how can man be created *b'itzel Elokim*—in the Divine image—if our pattern of **רצוא** and **שוב** is opposite that of the Divine? The Rebbe resolves this by distinguishing between the original **עצמות הסתלקות** (essential Divine withdrawal) and the later phase where that very concealment becomes a source of revelation. In that sense, the human experience of **רצוא** and **שוב** actually mirrors the deepest Divine structure, because our withdrawal (ratzoh) elicits a higher Divine withdrawal (**מיט**), and our return (shov) elicits Divine revelation (**לא מיט**), but from an even more transcendent source.

He then examines the phrase **יציר אור ובורא חושך**. Why does the verse list “forming light” before “creating darkness,” if darkness represents the higher Divine withdrawal? The explanation is that true **חושך** (darkness) refers to a state of complete Divine withdrawal—**הסתלקות שבעצמות**—which precedes any revelation and is higher than light. Only afterward does this hiddenness turn into a source for illumination. Thus, darkness comes from **בריהה** (creation), a higher term than **צירהה** (formation), and reflects a higher origin.

To illustrate this, the Mitteler Rebbe compares **מחשבה** (thought) and **דיבור** (speech): Thought is concealed and incommunicable, while speech is revelation. Yet thought gives rise to speech, showing how hiddenness becomes a source for expression. The same is true in the Divine: **הסתלקות בעצמות** eventually becomes the origin of emanation.

This leads to the resolution of the paradox of man being “in the image of God.” Though man begins with **רצוא** (withdrawal), it draws forth the higher Divine withdrawal, just as Divine speech emerges from hidden thought. The duality of **תחילת המחשבה** (beginning of thought) and **סוף המחשבה** (end of thought) encapsulates this arc from hiddenness to revelation.

The discourse climaxes with the statement that in the future, **ת"ח"ז** (the lower unification) will surpass **ע"ח"ז** (the higher unification), and feminine energy (Malchus) will circle and elevate the masculine. This will usher in a time when the Divine essence shines *above time within time*, making time itself eternal. The current flow of time, which stems from a limited spiritual source, will be transformed by the infusion of a higher light, until **החודש הזה לכם ניסן**—the month of Nissan, associated with renewal—becomes the head of months. Thus, the future redemption will mark the fusion of essence and expression, feminine and masculine, time and eternity.

Practical Takeaway

When we experience deep longing or spiritual yearning (**רצוא**), we may feel distant or even

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הִ אֶחָד

frustrated by our limitations. But this very longing is what draws forth the deepest Divine connection. Similarly, when we return to practical life (שוב), we might imagine we've lost that closeness, but in truth, the return completes the circle. The highest light comes through the concealment itself. Even our sense of distance becomes the catalyst for Divine revelation. This teaches us to embrace both our spiritual highs and mundane lows as part of a single, unified Divine process.

Chassidic Story

In the early years of his leadership, the Mitteler Rebbe once gave a deep maamar in Lubavitch on Shabbos about *ratzoh v'shov*. After Shabbos, a chossid approached him in private, weeping. “Rebbe,” he said, “I understand the idea of *ratzoh*—I long for closeness to Hashem—but I can’t seem to do *shov*. I return to the world and feel lost.” The Mitteler Rebbe responded gently: “When a man runs without returning, he burns up. But when he returns with fire still in his chest, he brings light into the world. Your tears are your *ratzoh*. Your willingness to face the world again is your *shov*. Don’t fear it. That’s where Hashem is waiting.” (Told over in *Sichos Shabbos Parshas Noach*, 5712, by elder Chassidim of Lubavitch.)

TPX (Therapeutic-Psychological Integration)

This maamar by the Mitteler Rebbe presents a transformative psychological map of how human experience mirrors Divine structure, especially in moments of spiritual dissonance and recovery.

At the heart of the discourse is the tension between two modes: *ratzoh* (longing, withdrawal, transcendence) and *shov* (return, expression, groundedness). Psychologically, *ratzoh* can be compared to the intense yearning or existential ache we feel when we crave meaning or connection—when our soul “wants out” of constricting circumstances. *Shov*, by contrast, is the capacity to re-enter life with integration—to ground inspiration into the body, into speech, into responsibility.

The Mitteler Rebbe teaches that the Divine itself operates through these two modes, but in reverse: from above downward, the first action is expression (התפשטות), followed by concealment (הסתלקות). Yet when a human being ascends from below, the journey begins with withdrawal from ego, noise, and falsehood (רצוא), and culminates in return (שוב).

This mirrors the trauma healing process. A person who has been emotionally injured often begins with withdrawal—a retreat into internal silence, even dissociation. But the eventual healing lies not in remaining withdrawn, but in returning—with new boundaries, new clarity, and renewed capacity to engage.

Mitteler Rebbe

Parshas Va'eschanan

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הִ אֱלֹקֵינוּ הוּ אֶחָד

Now comes the brilliance of the Mitteler Rebbe's insight: the *withdrawal*—the *hester*, the silence, the concealment—is not a flaw. It is actually **higher** than the light. The moment of shutting down is not just a survival mechanism—it holds within it the blueprint for a future light, a new form of wholeness that could never have emerged otherwise.

In therapy, we often help clients understand that their “shutdown” moments were sacred—survival gifts from the soul. Rather than being ashamed of times when we could not function, we begin to see how those moments of darkness were preparing us for a deeper integration. This is the meaning of “בָּרוּא חֹשֶׁךְ”—darkness is not an accident; it is created with purpose. And not just any creation—it is *higher* than the light that follows.

Even time itself becomes a metaphor in this maamar. We experience time as fragmented: past, present, future. But in the higher realms, these distinctions vanish. In trauma work, people often live trapped in the “past” as if it’s the present. But healing comes when we transcend linear time—when the soul touches eternity. In the future, says the Mitteler Rebbe, **time itself will become eternal**. Not by destroying time, but by transforming it into a vessel for timelessness. This is what happens when a person fully heals—the past no longer binds them, the future no longer terrifies them, and the present becomes a place of presence.

Story

During the Holocaust, a young man named Elie Wiesel was imprisoned in Auschwitz. In his memoir *Night*, he recounts a moment when a child was hanged before the prisoners. Someone behind him asked, “Where is God now?” Wiesel writes: “And I heard a voice within me answer: Where is He? Here He is—He is hanging here on this gallows...”

Years later, Wiesel emerged from that darkness not with theological answers but with fierce moral clarity. He became a global voice for memory, conscience, and human dignity. The silence he endured did not destroy him—it became the soil from which his voice grew.

This echoes the maamar’s deepest message: when darkness (*hester*) becomes the womb of revelation, when silence becomes the source of speech, then even time becomes eternal and even suffering becomes part of redemption.

Source: Elie Wiesel, *Night*, Hill and Wang, 1960. **END NOTE]**